

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2017

aruandeaasta lõpp: 31.12.2017

ärinimi: Eesti Tõusigade Aretusühistu

registrikood: 10023404

tänava/talu nimi, Aretuse tn 2

maja ja korteri number:

alevik: Märja alevik

vald: Tartu linn

maakond: Tartu maakond

postisihtnumber: 61406

telefon: +372 7493144, +372 5135927

faks:

e-posti aadress: estpig@estpig.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	5
Bilanss	5
Kasumiaruanne	6
Raamatupidamise aastaaruande lisad	7
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	7
Lisa 2 Raha	8
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	9
Lisa 4 Varud	10
Lisa 5 Pikaajalised finantsinvesteeringud	10
Lisa 6 Materiaalsed põhivarad	11
Lisa 7 Laenukohustised	12
Lisa 8 Võlad ja ettemaksed	13
Lisa 9 Müügitulu	13
Lisa 10 Muud äritulud	14
Lisa 11 Tööjõukulud	14
Lisa 12 Seotud osapooled	14
Aruande allkirjad	16
Vandeaudiitori aruanne	17

Tegevusaruanne

Sissejuhatus olukorrast seakasvatusektoris. Tõuaretuse toetamine on kodumaise sealihatootmise hoidmiseks vajalik. Seakasvatusektoris tekkinud kriisi ajal vähenes põhikarja emiste arv ligi veerandi võrra, mis seadis ohtu tõuaretuse ja taastootmise seakasvatases. Eelolevatel aastatel tuleks suurt tähelepanu pöörata kriisi tõttu kannatanud sea- ja veisekasvatuse potentsiaali taastamisele ja hoidmisele läbi tõuaretuse toetamise.

Kui veel mõned aastad tagasi suutis Eesti ennast sealihaga täies mahus ära varustada, siis viimase viie aasta jooksul on Eesti seakasvatust tabanud suured tagasilöögid. Juba mitmel eelneval aastal oleme märkinud, et ränga hoobi kodumaisele seakasvatusele on andnud sigade Aafrika katku jõudmine Eestisse. 2016. aasta lõpu seisuga kasvatati Eestis Statistikaameti andmetel 265 900 siga, mida on võrreldes 2012. aastaga ligi 110 000 sea ehk 29% võrra vähem.

Kuni 2014. aastani suutsid Eesti seakasvatajad toota liha nii palju, et seda on võimalik olnud ka eksportida. 2015. aastal langes Eesti sealihaga isevarustamise tase 91% peale. 2016. aastal toodeti Eestis 42,7 tuhat tonni sealihaga, mida on aasta varasemaga võrreldes ligi 15% vähem. Eesti isevarustatuse tase sealihaga oli langenud 73 protsendile. Oleme viimased kaks aastat sealihaga nõudluse katmisel sõltunud impordist. Möödunud aastal imporditi Eestisse ligi 23 tuhat tonni sealihaga, lisaks ka arvestatavas mahus elussigu.

Seakasvatuse toetamise positiivset mõju on juba märgata. Sigade arv Eestis on viimase aasta jooksul hakanud vaikselt suurenema – kui 30.09.2016 seisuga kasvatati Eestis 272 800 siga, siis 2017. aasta septembri lõpus oli sigade arv 290 500. Aastaga on sigade arv 6,5% suurenenud.

Eesti sealihasektori arendamine vajab strateegilist vaadet ja riigipoolsete erakorraliste meetmete pakkumist seakasvatajatele peaks jätkama, kuna eriolukorras sektor vajab teistsuguseid toetuskeeme nii kriisi ajal toimetulekuks kui ka kriisijärgseks ajaks konkurentsivõimelise tootmiskeskonna loomiseks läbi investeringumeetmete. Lähiaastate eesmärgiks peaks olema sealihatootmise suurendamine vähemalt Eesti isevarustatuse tasemele.

Aretusühistu liikmed, ühistu struktuur ja juhtimine. Eesti Tõusigade Aretusühistusse kuulus seisuga 31.12.2017 kolmkümmend Eesti kapitalil põhinevat seafarmi. Aretusühistu on tunnustatud sigade tõuraamatu (puhtatõulised sead) ja aretusregistri (ristandsead) pidaja. Kõigil liikmetel on üldkoosoleku otsusega kohustus osaleda sigade jõudluskontrolli läbiviimisel. Liikmete üldkoosolek valib kolmeks aastaks 5 kuni 9 liikmelise nõukogu. Nõukogu on valitud viieliikmelisena ja volitused kehtivad kuni 2018. aasta märtsikuus toimuva korralise üldkoosolekuni. Juhatusse valitakse nõukogu poolt 1 kuni 3 liiget viieks aastaks ja on käesoleval ajal üheliikmeline. Aretusalased otsused teeb aretusühistu nõukogu. Aretusühistu põhitegevuse aluseks on aretusprogramm "Marmorliha" (www.estpig.ee), mis on ametlikult tunnustatud Veterinaar- ja Toiduameti poolt.

Jõudluskontroll. Eesti Tõusigade Aretusühistu on tunnustatud sigade jõudluskontrolli läbiviija Eesti Vabariigis. Jõudluskontroll on põllumajanduslooma jõudlus- ja põlvnemisandmete regulaarne kogumine, registreerimine, töötlemine, säilitamine ja analüüsimine tema geneetilise väärtuse hindamiseks (PMLAS §19 p.1). Eesmärgi saavutamiseks kasutab aretusühing tõuraamatu ja aretusregistri andmeid, jõudluskontrolli läbiviimise või geneetilise hindamise tulemusi ning suunab aretusmaterjali käitlemist. Lisaks jõudluskontrolli ja aretussega seonduvale on vaja arvestust pidada elusloomade liikumise üle ja esitada andmeid PRIA loomade registrile. Sigade jõudluskontroll on süsteemne, koostööl põhinev tegevus, milles osalevad loomapidajad, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS ja Eesti Tõusigade Aretusühistu. Jõudlusandmete kogumine toimub selleks tunnustatud Possu programmi abil. Jõudluskontroll on reguleeritud lepingutega erinevate osapoolte vahel. Jõudluskontrolli süsteemsus ja informatsiooni liikumine koosneb järgmistest alustegevustest: litsentsi ostmine Possu programmi kasutamiseks, põlvnemis- ja jõudlusandmete sisestamine farmi Possusse, andmete elektrooniline laadimine EPJ ASi andmebaasist farmi Possusse, põhikarja sigade valik, geneetiline hindamine kord nädalas, põlvnemisandmete kontroll, vanempaaride valik hindamisandmete ja aretuskeemide alusel. Jõudluskontrolli tulemusi, analüüse ja geneetilise hindamise tulemusi kasutavad ETSAÜ konsulendid koostöös loomapidajaga aretustöö korraldamisel ja aretussuundade kujundamisel. Kokkuvõtlikult on jõudluskontrolli eesmärgiks loomakasvatussaaduste tootmise efektiivistamine põllumajandusloomade jõudluse kontrollimise abil, mis võimaldab tootmisnäitajate alusel loomi selekteerida ja korraldada aretustööd ning välja tuua karjas esinevad kitsaskohad. Suurimat kasu saab loomapidajad loomade geneetilisest hindamisest ja hindamistulemuste kasutamisest loomade valikul põhikarja. Sigade jõudluskontrollis oli 31.12.2017 seisuga 28 farmi ja 10 809 siga, kellest 573 olid emikud (siga karjatulekust esimese seemenduseeni), 1786 nooremised (siga esimesest seemendusest esimese poegimiseni), 7576 emised ja 96 kuldid. Aretusühistu omab eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli Aktsiaseltsis osalust 15 000 aktsiaga. Nimetatud organisatsiooni nõukogus esindab aretusühistut Ulve Märtsen Hinna SK OÜst.

Sigade aretus. Aretusühistu konsulendid viivad läbi seafarmides karjatesti. Nooremiseid ja noorkulte testitakse eesmärgiga valida põhikarja täienduseks parimaid loomi. Karjatesti jõudlusandmeteks loetakse noorsigade testiandmeid, lihajõudlusnäitajaid ja hinnatud välimiku punkte. Kõik andmed fikseeritakse testitööplaanis. Farmis kogutud karjatesti andmed sisestab Possusse karjatesti läbiviija, vastutades andmete õigsuse eest. Sisestatud karjatesti andmed saadetakse edasiseks töötlemiseks ja loomade geneetiliseks hindamiseks EPJ andmebaasi karjatesti jõudlusandmete koguja poolt. Lihajõudlustestil hinnatakse ja mõõdetakse liha kvaliteeti ning lihajõudlusnäitajaid. Farmi atesteeritud jõudlusandmete kogujad valivad ja märgistavad ristandkombinatsioonid hindamiseks koostöös lihatööstuste ja Maaülikooliga. Kogutud andmed on aluseks sigade geneetiliseks hindamiseks ja aretuslaste suundade kujundamiseks ETSAÜs, s.t. valitakse välja kõige sobilikumad aretuskeemid ristandaretusprogrammile Possu. Tegevusloaga aretusorganisatsioonidele kehtib alates 2017 uus aretustoetuse määras. Kulude hüvitamise aluseks aretusühistule jõudluskontrolli toetuse maksimiseks on maksetaotlus. Toetuse maksimaalse suuruse arvutamise aluseks

oli jõudluskontrolli all olevate loomade arv seisuga 01. detsember 2016. Aretusühistu ostab vajalikud tööd sisse põllumajandustootjalt. Põllumajandustootja poolt jõudluskontrolli läbiviimiseks teostatud tööde eest tasub aretusühistu põllumajandustootjale aretusühistule esitatud arvete alusel.

Aretusühistu seemendusjaam. Aretusühistu Vasulas asuvas seemendusjaamas on panustatud bioohutuse tõhustamisele. Kõik seemendusjaamast väljamüüdavad kuldisperma doosid on uuritud sigade Aafrika katku suhtes. Kultide sissetoomine seemendusjaama toimub ainult läbi range karantiini eraldipaiknevas karantiinilaudas.

Osalemine koostööprojektides. Lihakvaliteedi uuringutes teeb aretusühistu koostööd eesti suuremate lihatööstuste ja liikmesfarmidega ning teadusuuringute alal Maaülikooliga. Tulemused on avaldatud ühistu kodulehe, ajakirjas "Tõuloomakasvatus" ja samuti saadetud analüüsidenäidistena kõigile aretusühistu liikmetele.

Vastse-Kuuste lihatööstuse müük. Eesti Tõusigade Aretusühistu nõukogu tegi otsuse 08.03.2017. a. müügi protsessi läbiviimiseks. 27.03.2017.a. toimus müügitehing Eesti Tõusigade Aretusühistu ja Ühistu Eesti Lihatoöstus vahel Vastse-Kuuste lihatööstuse varade osas. Eesti Tõusigade Aretusühistul ei tekkinud lihatööstuse projektiga seotult kasumit ega kahjumit.

Töötajate ja liikmete koolitus. Ristandaretusprogrammi Marmorliha eesmärkides on kirjas pidev erialane täiendõpe ja erialaseminaride korraldamine, seakarjade loomatervisealane klassifitseerimine ning tervise jälgimine anomaaliatega esinemise, jalgade probleemide esinemise jms. kaudu. 19.-20. oktoobril 2017 toimus Laulasmaal kahepäevane seminar kahe välislektori osavõtul, kus teemadeks olid lektor Guy Jansseni poolt alternatiivsete kasutamise põrsate kastreerimisel ja põhilektori Kirsten Vogt Kyndeseni poolt uusimad seisukohad emiste seemendamisel, et saada töös parim tulemus.

Tegevusplaanid 2018. aastaks. Käesoleva aasta korraline üldkoosolek kinnitab Eesti Tõusigade Aretusühistu esindajad EPKK nõukogusse, Eesti Seakasvatajate Liidu juhatusse, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS nõukogusse, Veterinaar- ja Toiduameti nõuandvasse kogusse. Koostöös Maaeluministeeriumiga jätkatakse kodumaise seakasvatuse riikliku arengukava väljatöötamist. Seoses aretusseaduse muudatustega alustame aretusprogrammi "Marmorliha" täiustamisega, milleks luuakse ka vastav töögrupp. Investeeritakse kõrge aretusväärtusega suurt valget tõugu, maotõugu ja djuroki tõugu seemendusjaama kultidesse.

Kokkuvõte. Põllumajanduses on asutud koostama põllumajanduse arengukava aastani 2030, mis tähendab, et peame välja käima visioonid, ettepanekud ja ka lahenduste valitsuse tegevuskavadesse, et luua soodsad tingimused maaelu, sealhulgas seakasvatussektori ja sealihatootmise arenguks.

Juhatuse liige Raivo Laanemaa

Peamised finantsnäitajad	2017	2016
Lühiajalise võla kattekordaja e maksevõime = käibevara / lühiajalised kohustised	2,67	1,32
Võlakordaja = kohustised / kogupassiva	0,28	0,68
Üld- ja juhtimiskulude tase = üld- ja juhtimiskulude summa / müügitulu	0,06	0,34

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	2 239	329 825	2
Nõuded ja ettemaksed	531 809	189 692	3
Varud	12 747	995 067	4
Kokku käibevarad	546 795	1 514 584	
Põhivarad			
Finantsinvesteeringud	15 000	15 000	5
Materiaalsed põhivarad	163 272	182 521	6
Kokku põhivarad	178 272	197 521	
Kokku varad	725 067	1 712 105	
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	150 253	1 021 120	7
Võlad ja ettemaksed	54 232	129 390	8
Kokku lühiajalised kohustised	204 485	1 150 510	
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	0	16 362	7
Kokku pikaajalised kohustised	0	16 362	
Kokku kohustised	204 485	1 166 872	
Omakapital			
Osakapital nimiväärtuses	15 000	10 000	
Kohustuslik reservkapital	1 016	1 016	
Muud reservid	534 217	466 106	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	0	114 965	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-29 651	-46 854	
Kokku omakapital	520 582	545 233	
Kokku kohustised ja omakapital	725 067	1 712 105	

Kasumiaruanne

(eurodes)

	2017	2016	Lisa nr
Müügitulu	1 208 855	822 396	9
Muud äritulud	2 362 269	482 213	10
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-3 252 504	-776 566	
Mitmesugused tegevuskulud	-77 760	-326 591	
Tööjõukulud	-234 051	-213 053	11
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-29 126	-34 181	
Muud ärikulud	-4 668	-324	
Ärikasum (kahjum)	-26 985	-46 106	
Intressitulud	23	47	
Intressikulud	-2 689	-795	
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	-29 651	-46 854	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-29 651	-46 854	

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Eesti Tõusigade Aretusühistu 2017. aasta majandusaasta aruanne on koostatud väikeettevõtja lühendatud aastaaruandele esitatud nõudeid järgides.

Eesti Tõusigade Aretusühistu 2017. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtuvalt Eesti finantsaruandluse standardist.

Eesti Tõusigade Aretusühistu kasutab kasumiaruande koostamisel Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud kasumiaruande skeemi nr 1.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes ja euro täpsusega.

Eesti Tõusigade Aretusühistu omab teise ettevõtte aktsiaid. Eesti Tõusigade Aretusühistu ei kuulu ühegi äriühenduse koosseisu, aastaaruanne on iseseisev aruanne.

Eesti Tõusigade Aretusühistu raamatupidamisarvestus toimub tekkepõhisest arvestusprintsibiist lähtuvalt. Kasutatakse soetusmaksumuse printsipi.

Finantsvarad

Finantsvarana on kajastatud:

1. raha pangaarvetel
2. nõudeid ostjate vastu
3. muud lühiajalisi nõudeid

Finantsvarad võetakse esialgu arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest saadava tasu õiglane väärtus. Kui finantsvara eest tasutakse 1 aasta jooksul, loetakse vara soetusmaksumuseks saadud rahasumma nominaalväärtust. Edaspidi kajastatakse finantsvarasid korrigeeritud soetusmaksumuses. Ettevõttel on ainult lühiajalised finantsvarad.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes arvelduskontode jääke.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuetena kajastatakse nõudeid ostjate vastu, laekumata liikmemaksusid, ettemaksusid teenuste eest.

Varud

Varud võetakse arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukuludest ja muudest otsestest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalse põhivara kajastamisel bilansis on selle soetusmaksumusest maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Olulisuse printsibiist lähtudes võetakse arvele põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 1000 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Materiaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised kasulikud eluead:

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 1000

Finantskohustised

Finantskohustusena kajastatakse tarnijatele tasumata arveid, maksuvõlgasid, võlgasid töövõtjatele, tasumata liisingumakseid ja muid lühi- ja pikaajalisi kohustusi.

Finantskohustused võetakse arvele nende soetusmaksumuses, milleks on üldjuhul tasumisele kuuluv rahasumma nominaalväärtuses.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Tingimusliku kohustusena arvestatakse tulumaksu kohustust, mis tekiks kogu jaotamata kasumi ja muude reservide väljajaotamisel dividendideks ning võimalikku dividendikohustust.

Sihtfinantseerimine

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude-kulude vastavuse printsiibist. Valitsuse sihtfinantseerimine, mida saadi eelmise perioodi tegevuskulude kompenseerimiseks, arvestatakse selle perioodi tuluna, millal sihtfinantseerimise summat saab usaldusväärselt ja objektiivselt määrata ning kui laekumine on tõenäoline, rakendades brutomeetodit.

Tulud

Kaupade müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Teenuste osutamisega seotud tulu kajastatakse vastavalt osutatava teenuse täitmise valmidusastmele. Teenuse täitmise valmidusastet hinnatakse lähtudes teenusele seni tehtud kulutuste osast võrreldes projekti kogukuludega.

Kulud

Kulud kajastatakse kulu tekkimise momendil, arvestamata maksetähtaega. Kulud on jaotatud otstarbe alusel "Kaubad, toore, materjal ja teenused", kus kajastatakse põhitegevuseks soetatud kaupsid ja teenuseid - müüdud kauba kulu, sperma, ravimid, söödad jne. Kasumiaruande kirjel "Muud tegevuskulud" kajastatakse tegevuskulusid - põhivara remont ja hooldus, sidekulud, kindlustused jne.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks on ettevõtte töötajad, juhatuse liikmed, nõukogu liikmed ja nende perekonnaliikmed ning nende isikute kontrolli alla kuuluvad ettevõtted.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Raha pangas	2 239	329 825
Kokku raha	2 239	329 825

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2017	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	100 951	100 951
Ostjatelt laekumata arved	100 951	100 951
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	31 518	31 518
Muud nõuded	398 954	398 954
Viitlaekumised	398 954	398 954
Ettemaksed	386	386
Tulevaste perioodide kulud	386	386
Kokku nõuded ja ettemaksed	531 809	531 809
	31.12.2016	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	172 147	172 147
Ostjatelt laekumata arved	172 147	172 147
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	338	338
Muud nõuded	1 609	1 609
Viitlaekumised	1 609	1 609
Ettemaksed	15 598	15 598
Tulevaste perioodide kulud	867	867
Muud makstud ettemaksed	14 731	14 731
Kokku nõuded ja ettemaksed	189 692	189 692

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teada olevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded kajastatakse tegevuskuludes. Lootusetud nõuded on kantud bilansist välja.

Eelmistel majandusaastatel kuluks kantud nõudeid laekus 2017.a. jooksul 2960 eurot.

Kirjel "Viitlaekumised" moodustab olulise summa PRIAlt 31.12.17 seisuga laekumata põllumajandusloomade aretustoetus 398 195 eurot. Majandusaasta aruande koostamise ajaks oli see nõue laekunud.

31.12.2016 oli ostjatelt laekumata arvete koosseisus vanemaid kui 90 päeva laekumata nõudeid 12571 euro eest.

31.12.2017 oli ostjatelt laekumata arvete koosseisus vanemaid kui 90 päeva laekumata nõudeid 47385 euro eest.

Juhatuse hinnangul on antud pikaajaliseks kujunenud nõuded laekuvad 2018.a.

Lisa 4 Varud

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Tooraine ja materjal	4 617	0
Müügiks ostetud kaubad	8 061	995 067
Ettemaksed varude eest	69	0
Kokku varud	12 747	995 067

Varude kuludes kajastamisel ja varude bilansilise väärtuse arvutamisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud kajastatakse bilansis lähtudes sellest, kumb on madalam, kas nende soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Varude allahindlusi nende neto realiseerimisväärtusele kajastatakse allahindluse perioodil müüdud toodangu (kaupade, teenuste) kuluna.

31.12.2016 varudes kajastatud Vastse-Kuuste lihatööstus (985000 eurot) müüdi märtsis 2017.a.

31.12.2017 varudes on kajastatud MS Schippers'ilt spermatootmiseks vajalikud abimaterjalid (lahjendid, spermatuubid, destilleeritud vesi jms) ja edasimüügi eesmärgil ostetud seakasvatajatele tarvilikud väikevahendid (seemenduskateetrid, kõrvamärgid emistele ja põrsastele jne).

Lisa 5 Pikaajalised finantsinvesteeringud

(eurodes)

		Kokku
	Aktsiad ja osad	
31.12.2015	15 000	15 000
31.12.2016	15 000	15 000
		Kokku
	Aktsiad ja osad	
31.12.2016	15 000	15 000
31.12.2017	15 000	15 000

2015.a. tehtud sissemakse Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS-i summas 15000 eurot. Osaluse määr 1,51%

Lisa 6 Materiaalsed põhivarad (eurodes)

											Kokku
	Maa	Ehitised	Transpordi- vahendid	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed	Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	Lõpetamata projektid	Ettemaksed	Lõpetamata projektid ja ettemaksed	
31.12.2015											
Soetusmaksumus	1 432	371 592	5 487	10 341	108 668	124 496	26 330	0		0	523 850
Akumuleeritud kulum	0	-183 383	-5 487	-7 170	-101 055	-113 712	-19 380	0		0	-316 475
Jääkmaksumus	1 432	188 209	0	3 171	7 613	10 784	6 950	0		0	207 375
Ostud ja parendused			2 311		2 950	5 261		2 900	1 166	4 066	9 327
Muud ostud ja parendused			2 311		2 950	5 261		2 900	1 166	4 066	9 327
Amortisatsioonikulu		-24 004	-39	-2 068	-4 527	-6 634	-3 543				-34 181
31.12.2016											
Soetusmaksumus	1 432	371 592	7 798	10 341	111 618	129 757	26 330	2 900	1 166	4 066	533 177
Akumuleeritud kulum		-207 387	-5 526	-9 238	-105 582	-120 346	-22 923	0	0		-350 656
Jääkmaksumus	1 432	164 205	2 272	1 103	6 036	9 411	3 407	2 900	1 166	4 066	182 521
Ostud ja parendused		1 602	11 569		3 850	15 419					17 021
Uute ehitiste ost, uusehitus, parendused		1 602									1 602
Muud ostud ja parendused			11 569		3 850	15 419					15 419
Amortisatsioonikulu		-24 064	-1 175	-884	-2 202	-4 261	-801				-29 126
Müügid			-2 272			-2 272					-2 272
Ümberliigitamised							-806	-2 900	-1 166	-4 066	-4 872
Ümberliigitamised ettemaksetest									-1 166	-1 166	-1 166
Ümberliigitamised lõpetamata projektidest								-2 900		-2 900	-2 900
Muud ümberliigitamised							-806				-806
31.12.2017											
Soetusmaksumus	1 432	373 194	17 056	10 341	115 468	142 865	25 525	0	0	0	543 016
Akumuleeritud kulum		-231 451	-6 662	-10 122	-107 784	-124 568	-23 725				-379 744
Jääkmaksumus	1 432	141 743	10 394	219	7 684	18 297	1 800	0	0	0	163 272

Müüdnud materiaalsed põhivarad müügihinna

	2017	2016
Masinad ja seadmed	2 917	
Transpordi- vahendid	2 917	
Kokku	2 917	

Lisa 7 Laenukohustised

(eurodes)

	31.12.2017	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Lühiajalised laenud							
Arvelduskrediit	134 071	134 071			2,5%	EUR	07.06.2018
Lühiajalised laenud kokku	134 071	134 071					
Pikaajalised laenud							
Pikaajaline laen Swedbank AS	16 182	16 182			1,73%	EUR	24.09.2018
Pikaajalised laenud kokku	16 182	16 182					
Laenukohustised kokku	150 253	150 253					

	31.12.2016	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Lühiajalised laenud							
Lühiajaline laen Maaelu Arendamise Sihtasutus	500 000	500 000			4,05%	EUR	27.03.2017
Lühiajaline laen Tallinna Äripanga AS	500 000	500 000			3,55%	EUR	27.03.2017
Lühiajalised laenud kokku	1 000 000	1 000 000					
Pikaajalised laenud							
Pikaajaline laen Swedbank AS	37 482	21 120	16 362		1,73%	EUR	24.09.2018
Pikaajalised laenud kokku	37 482	21 120	16 362				
Laenukohustised kokku	1 037 482	1 021 120	16 362				

Tagatiseks panditud varade bilansiline (jääk)maksumus		
	31.12.2017	31.12.2016
Maa	1 432	1 432
Ehitised	141 743	164 205
Masinad ja seadmed	7 684	0
Muud materiaalsed põhivarad	1 801	0
Muud varad	0	985 000
Kokku	152 660	1 150 637

Pikaajalise laenu tagatiseks on hüpoteek kinnistule (reg.osa 512104) asukohaga Vasula küla, Tartu vald, Tartu maakond
Arvelduskrediidi tagatisteks on lisaks kommertsipant vallasvarale ja Euroopa Investeeringufondi garantii.

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2017	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	9 795	9 795
Võlad töövõtjatele	28 916	28 916
Maksuvõlad	15 355	15 355
Muud võlad	166	166
Muud viitvõlad	166	166
Kokku võlad ja ettemaksed	54 232	54 232
	31.12.2016	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	7 884	7 884
Võlad töövõtjatele	38 102	38 102
Maksuvõlad	37 560	37 560
Muud võlad	45 844	45 844
Muud viitvõlad	45 844	45 844
Kokku võlad ja ettemaksed	129 390	129 390

Kogu võlgadest tarnijate vastu seisuga 31.12.2017 pikemaajalisi kui 30 päeva ei ole.

Lisa 9 Müügitulu

(eurodes)

	2017	2016
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Müük Euroopa Liidu riikidele		
Eesti	1 208 855	822 396
Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku	1 208 855	822 396
Kokku müügitulu	1 208 855	822 396
Müügitulu tegevusalade lõikes		
Seemendusjaama müügitulu (01621)	173 392	153 771
Aretusteenused (01621)	927 807	5 447
Koolitusteenused (85599)	4 680	5 432
Kaupade müük (01621)	25 271	17 095
Söödakomponentide müük (46211)	77 351	617 366
Muud müügid	354	23 285
Kokku müügitulu	1 208 855	822 396

Seoses põhikarja sigade arvu suurenemisega ETSAÜ liikmesfarmides on suurenenud mõnevõrra seemendusjaama müügitulu 2017.a võrreldes 2016.a. Aretusteenuste müügitulu suurenemine on seotud farmide omaosaluse panuse suurendamisega aretusotsuste elluviimisel. Söödakomponentide müügitulu vähenemine on tingitud vahendustegevuse lõpetamise otsusest selles valdkonnas märtsis 2017.a, kuna müügi koguste vähenedes oli tegevus muutunud kahjumlikuks.

Lisa 10 Muud äritulud

(eurodes)

	2017	2016
Kasum materiaalse põhivarade müügist	644	0
Tulu sihtfinantseerimisest	2 342 701	470 731
Liikmemaksud	14 250	10 500
Vastse-Kuuste lihatööstuse müügitulem	0	0
Muud	4 674	982
Kokku muud äritulud	2 362 269	482 213

Tuluna sihtfinantseerimisest on kajastatud 2017.a. saadud põllumajandusloomade aretustoetus 2342444 eurot ja erakorraline kohandamistoetus 257 eurot.

Muude ärituludes on kajastatud ka Vastse-Kuuste lihatööstuse müük, varudena 985000 eurot arvel olnud lihatööstus müüdi samas maksumuses. Aretusühistule selle tehingust ei tekkinud kasu ega kahju, mistõttu tulem on 0.

Lisa 11 Tööjõukulud

(eurodes)

	2017	2016
Palgakulu	175 618	154 638
Sotsiaalmaksud	59 204	52 142
Puhkusereservi muutus	-771	6 273
Kokku tööjõukulud	234 051	213 053
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	8	8
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötav isik	8	8
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige	5	5

Lisa 12 Seotud osapooled

(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2017		31.12.2016	
	Nõuded	Kohustised	Nõuded	Kohustised
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	79 648	0	27 095	0
Tegev- ja kõrgema juhtkonna ning olulise osalusega eraisikust omanike lähedased pereliikmed ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	37	0	42	0

Ostud ja müügid

	2017		2016	
	Ostud	Müügid	Ostud	Müügid
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõttjad	1 242 619	1 518 532	58 612	245 697
Tegev- ja kõrgema juhtkonna ning olulise osalusega eraisikust omanike lähedased pereliikmed ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõttjad	25 439	9 333	17 685	10 987

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2017	2016
Arvestatud tasu	39 857	42 472

Juhtkonna hinnangul on tehinguid seotud osapooltega tehtud vastavalt turutingimustele. Ühistule Eesti Lihatoöstus müüdnud Vastse-Kuuste lihatööstuse müügihind oli kulupõhine ning Eesti Tõusigade Aretusühistu ei teeninud sellelt tehingult kasumit ega kahjumit. Soodustusi juhatuse ja nõukogu liikmetele 2017.a. ei tehtud. Juhatuse ja nõukogu liikmetele ei ole ette nähtud hüvitisi juhatuse ja nõukogu liikme volituste lõppemisel või lõpetamisel.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 27.03.2018

Eesti Töusigade Aretusühistu (registrikood: 10023404) 01.01.2017 - 31.12.2017 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
RAIVO LAANEMAA	Juhatuse liige	27.03.2018

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Tõusigade Aretusühistu liikmete üldkoosolekule

Oleme üle vaadanud Eesti Tõusigade Aretusühistu raamatupidamise aastaaruande, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2017, nimetatud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta koostatud kasumiaruannet, raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid. Ülevaadatud raamatupidamise aastaaruanne on esitatud lehekülgedel 5 kuni 15.

Juhtkonna vastutus raamatupidamisaruannete eest

Juhtkond vastutab selle eest, et see raamatupidamise aastaaruanne koostatakse ja esitatakse õiglaselt kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga, ning sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks sellise raamatupidamise aastaaruande koostamiseks, mis on vaba olulisest, kas pettusest või veast tingitud väärkajastamisest.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada kokkuvõtte raamatupidamise aastaaruande kohta. Ülevaatus viidi läbi kooskõlas ülevaatusse töövõttude rahvusvahelise standardiga (ISRE) (Eesti) 2400 (muudetud) *Möödunud perioodide finantsaruannete ülevaatamise teenus*. ISRE (Eesti) 2400 (muudetud) nõuab meilt kokkuvõtte tegemist selle kohta, kas me oleme saanud teadlikuks millestki, mis paneks meid uskuma, et raamatupidamise aastaaruanne tervikuna ei ole kõigis olulistes osades koostatud kooskõlas rakendatava finantsaruandluse raamistikuga. Selle standardi kohaselt oleme ka kohustatud järgima asjassepuutuvaid eetikanõudeid.

Raamatupidamise aastaaruande ülevaatus kooskõlas ISRE (Eesti) 2400-ga (muudetud) on piiratud kindlust andev töövõtt. Ülevaatus käigus viiakse läbi protseduurid, mis eelkõige tähendab järelepäringute tegemist juhtkonnale ja teistele isikutele majandusüksuses (nagu asjakohane) ja analüütiliste protseduuride rakendamist, ning hangitud tõendusmaterjali hindamist.

Ülevaatus käigus läbiviidud protseduurid on palju vähem mahukad kui rahvusvaheliste auditeerimise standarditega kooskõlas tehtud auditi käigus läbiviidud protseduurid. Seetõttu ei avalda me nende finantsaruannete kohta auditiarvamust.

Kokkuvõtte

Ülevaatus põhjal ei saanud me teadlikuks millestki sellisest, mis paneks meid uskuma, et raamatupidamise aastaaruanne ei esita kõigis olulistes osades õiglaselt Eesti Tõusigade Aretusühistu finantsseisundit seisuga 31.12.2017 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

/digitaalselt allkirjastatud/

Inga Kuusik

Vandeaudiitori number 275

Inga Kuusik

Audiitorettevõtja tegevusloa number 245

Pärna tn 10-5, Tartu linn, Tartu maakond, 50604

27.03.2018

Audiitorite digitaalallkirjad

Eesti Tõusigade Aretusühistu (registrikood: 10023404) 01.01.2017 - 31.12.2017 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
INGA KUUSIK	Vandeaudiitor	27.03.2018

Kasumi jaotamise ettepanek

(eurodes)

	31.12.2017
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	0
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-29 651
Kokku	-29 651
Jaotamine	
Teiste reservide suurendamine (vähendamine)	-29 651
Kokku	-29 651

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Loomakasvatuse abitegevused	01621	1126470	93.18%	Jah
Teravilja, töötlemata tubaka, seemnete ja loomasööda hulgimüük	46211	77351	6.40%	Ei
Muu mujal liigitamata koolitus	85599	4680	0.39%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 7493144
Faks	+372 2493127
Mobiiltelefon	+372 5135927
E-posti aadress	estpig@estpig.ee